

ÇEVRESEL ETKİ DEĞERLENDİRMESİ

etki ölçme ve değerlendirme

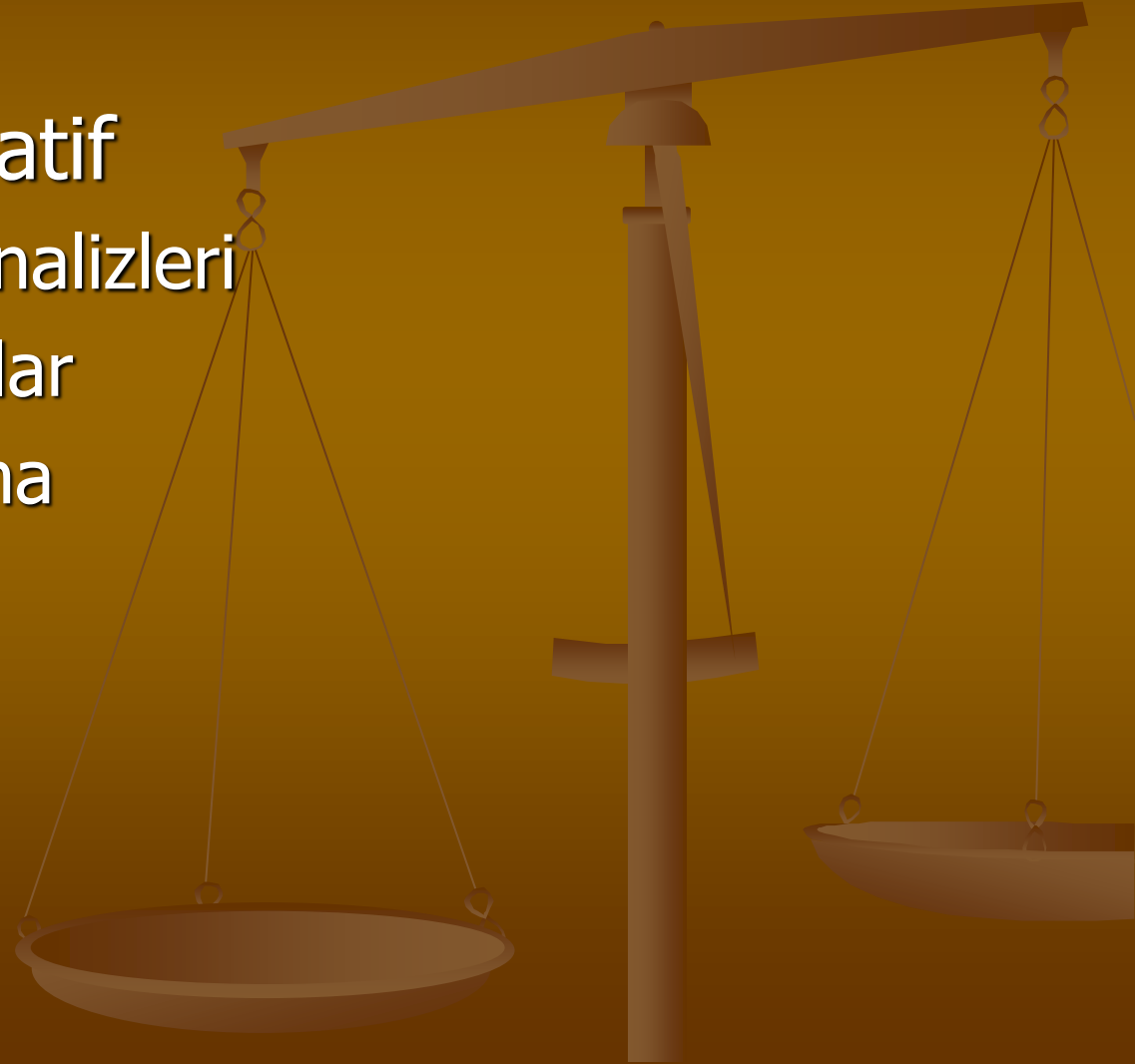
Prof. Dr. Şükran Şahin

Ankara Üniversitesi Ziraat Fakültesi
Peyzaj Mimarlığı Bölümü

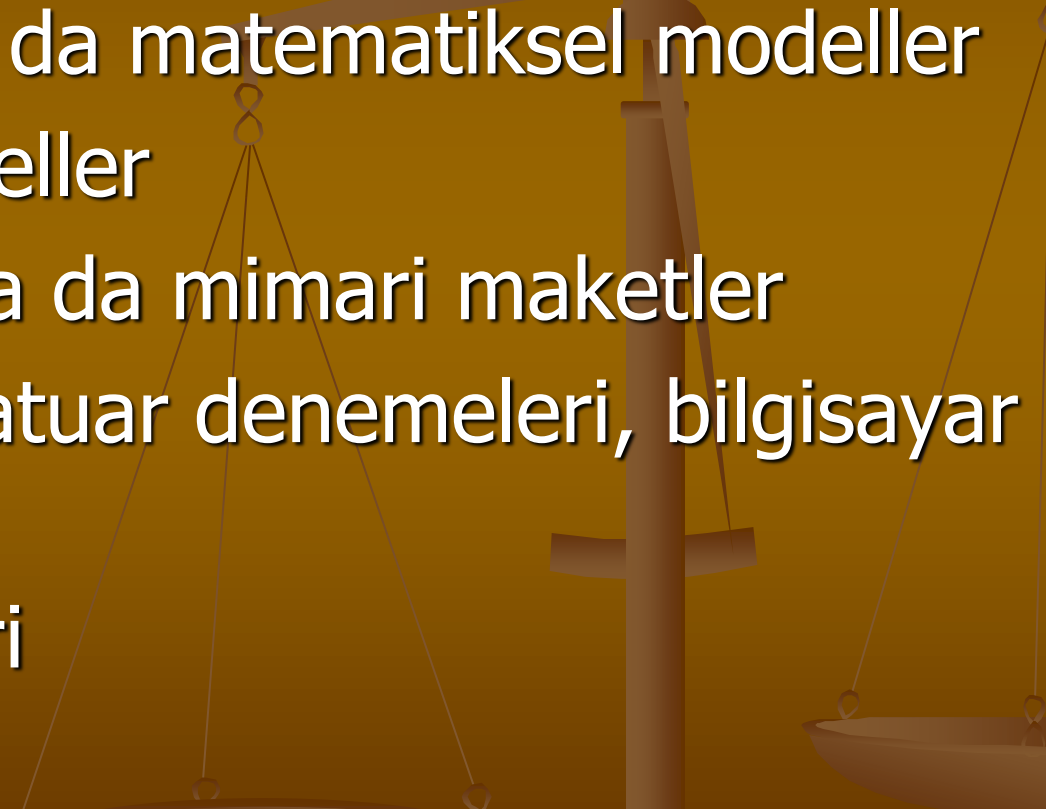
Çevresel Etki Değerlendirmesi Dersi
2021(güncelleme) Ders Materyali

ETKİ VE PROJE TİPİNE GÖRE

- Ekstrapolatif
  - eğilim analizleri
  - senaryolar
  - kıyaslama
  - sezgisel
- Normatif

FORMLARINA GÖRE

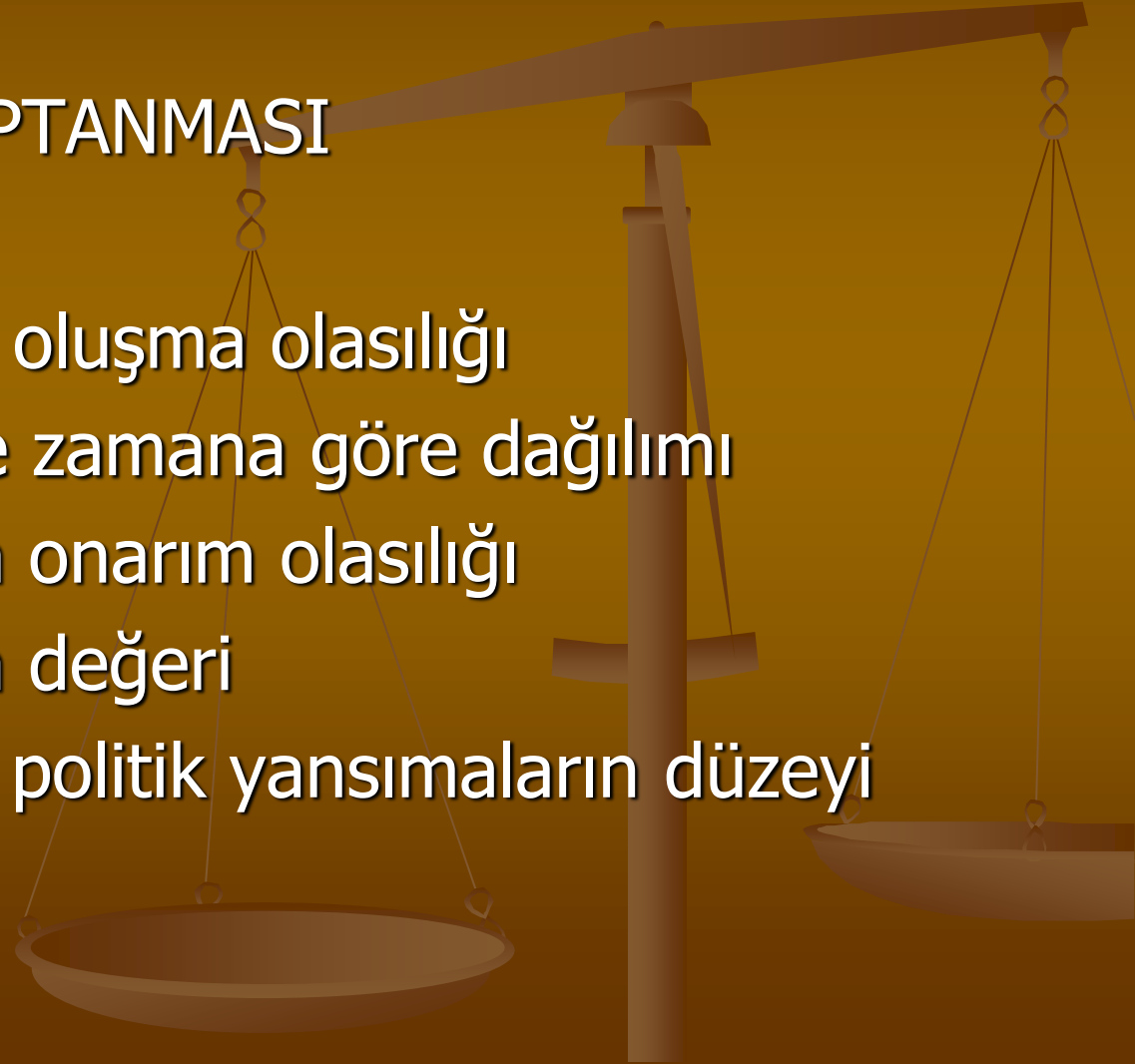
- Mekaniksel ya da matematiksel modeller
  - İstatistikî modeller
  - Fiziksel imaj ya da mimari maketler
  - Arazi ve laboratuvar denemeleri, bilgisayar modellemeleri
  - Kıyas modelleri
  - Diğer
-

ETKİ DEĞERLENDİRME

ETKİ ÖNEMİNİN SAPTANMASI

Kriterler

- Etki büyüklüğü ve oluşma olasılığı
- Etkinin mekana ve zamana göre dağılımı
- Etkilenen çevrenin onarım olasılığı
- Etkilenen çevrenin değeri
- Kamu kaygıları ve politik yansımaların düzeyi

ETKİ DEĞERLENDİRME

ETKİ ÖNEMİNİN SAPTANMASI

Yöntemler

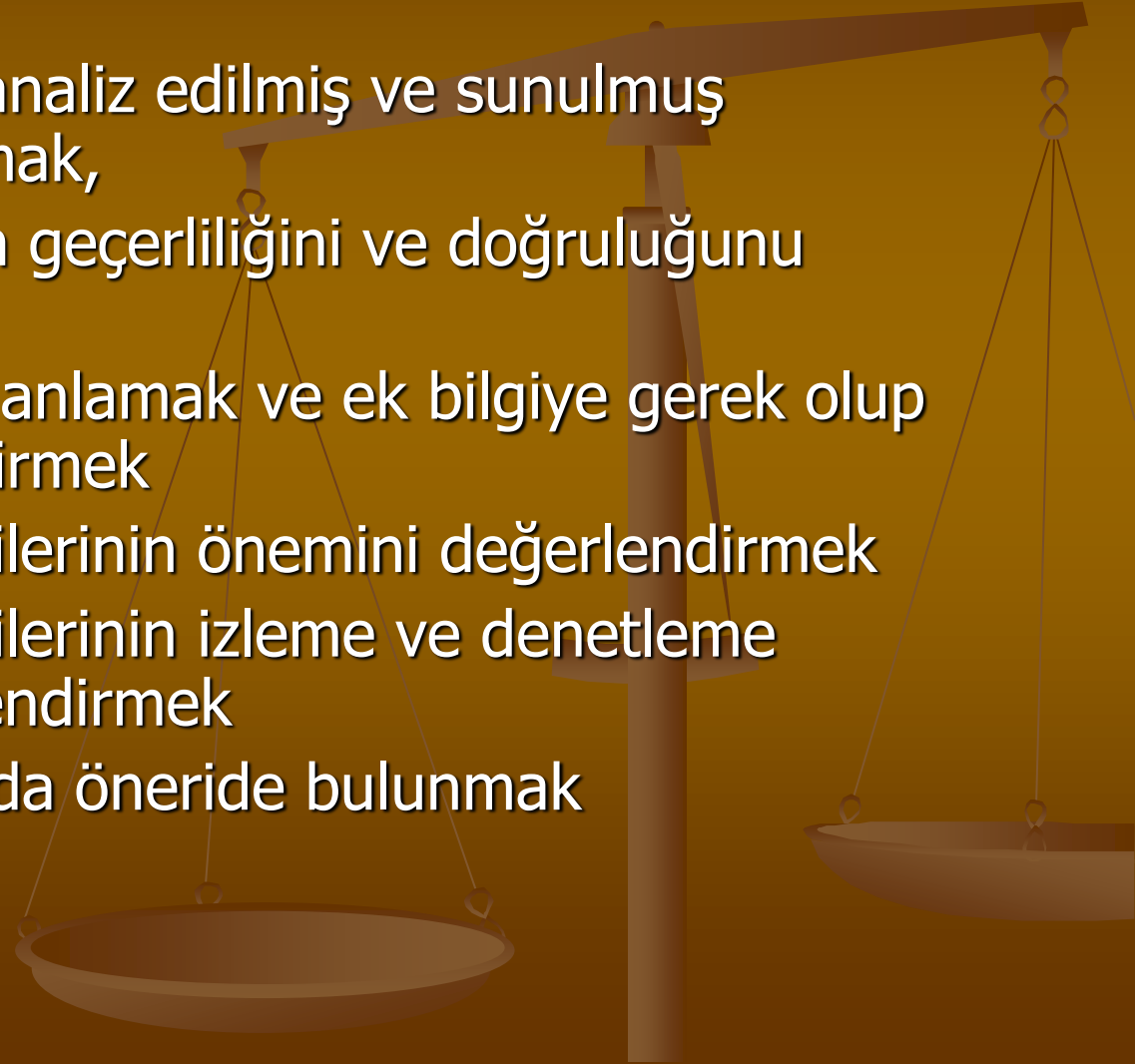
- FORMAL (niceliksel)
- INFORMAL (niteliksel)
  - Analitik (yarar maliyet)
  - Oylama (Delphi)

İNCELEME VE DEĞERLENDİRME (REVIEW)

Kriterler:

- Bütün ilgili bilgilerin analiz edilmiş ve sunulmuş olduğundan emin olmak,
- ÇED içindeki bilgilerin geçerliliğini ve doğruluğunu değerlendirmek,
- Öneri projeyi hemen anlamak ve ek bilgiye gerek olup olmadığını değerlendirmek
- Projenin çevresel etkilerinin önemini değerlendirmek
- Projenin çevresel etkilerinin izleme ve denetleme gereksinimini değerlendirmek
- Projeye izin konusunda öneride bulunmak

ÇED YÖNTEMLERİNİN

Kullanımını Olumlu Etkileyen Durumlar;

- Yöntem kullanımında yasal düzenlemeler ve/veya kılavuz yayınlar
- Yöntemler konusunda bilgi kaynaklarının ve ortamlarının genişletilmesi ve ÇED uygulayıcılarına aktarılması
- ÇED uygulayıcılarının yöntem kullanımının mesleki sorumlulukları dahilinde olduğunu algılaması
- ÇED sürecinin proje planlaması sırasında gerçekleştirilmesi, proje kararları alındıktan sonra haklı çıkarma yolunda "sonradan akla gelen bir aşama" olarak değil,
- Öneri proje bileşenlerinin ve olası çevresel etkilerinin karmaşık olması,
- Projeye karşı davaların oluşması

ÇED YÖNTEMLERİNİN

Kullanımını Olumsuz Etkileyen Durumlar;

- Yöntemlerin kullanımı ile ÇED için zaman gereksiniminin artacağı düşüncesi,
- Yöntem kullanımının maliyeti artıracacağı düşüncesi
- Yöntem kullanımının geniş veri ya da bilgi gerektirmesi ve bunun aşırı harcamalar olmaksızın elde edilemeyeceği,
- ÇED uygulayıcılarının farklı yöntemler, avantaj ve dezavantajlar konularında yeterli bilgilerinin olamaması
- Belirsizlikler ve etkilerin kesin olarak ölçülememesi kaygıları,
- ÇED uygulayıcılarının karşıt dava durumunda bu yöntemlerin ve sonuçların aşırı derecede incelenebileceği konusundaki kaygılar

ÇED YÖNTEMLERİ VE KULLANIM ALANLARI

X: Listelenen kullanım alanları için yöntemlerin kullanımı

Yöntem Tipi	Kapsam	Etki Saptama	Etkilenen Çevreyi Tanımlama	.....	.....	.....	.....
X	X	X		X	X		
X		X	X				X
X				X	X	X	X
O				X	X	X	
V		X		X	X	X	
V	X	X	X	X	X	X	
T	X		X	X	X		X
L		X		X			
K				X	X		X
L		X		X		X	
T				X	X		
M		X		X	X	X	X
T				X		X	
T					X	X	
A							
E		X	X	X			
O			X	X	X		X
F			X	X			
M			X	X			
L			X	X			
X			X	X			
X	X	X	X	X	X		
B				X		X	
E			X	X			

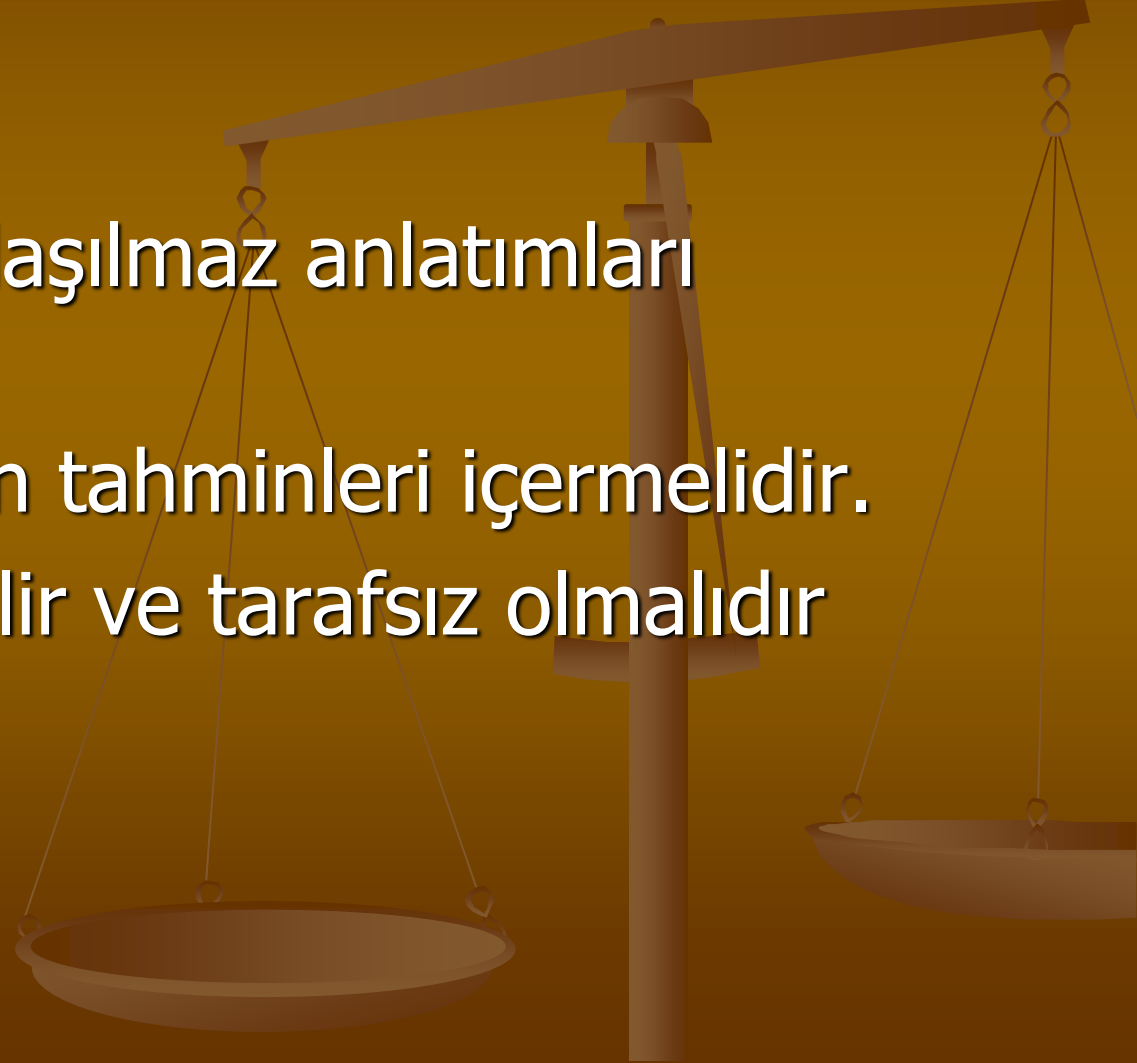
ÇED RAPORU

UCUZ ÇED SONRADAN PAHALIYA MAL OLUR.

ÇED RAPORU

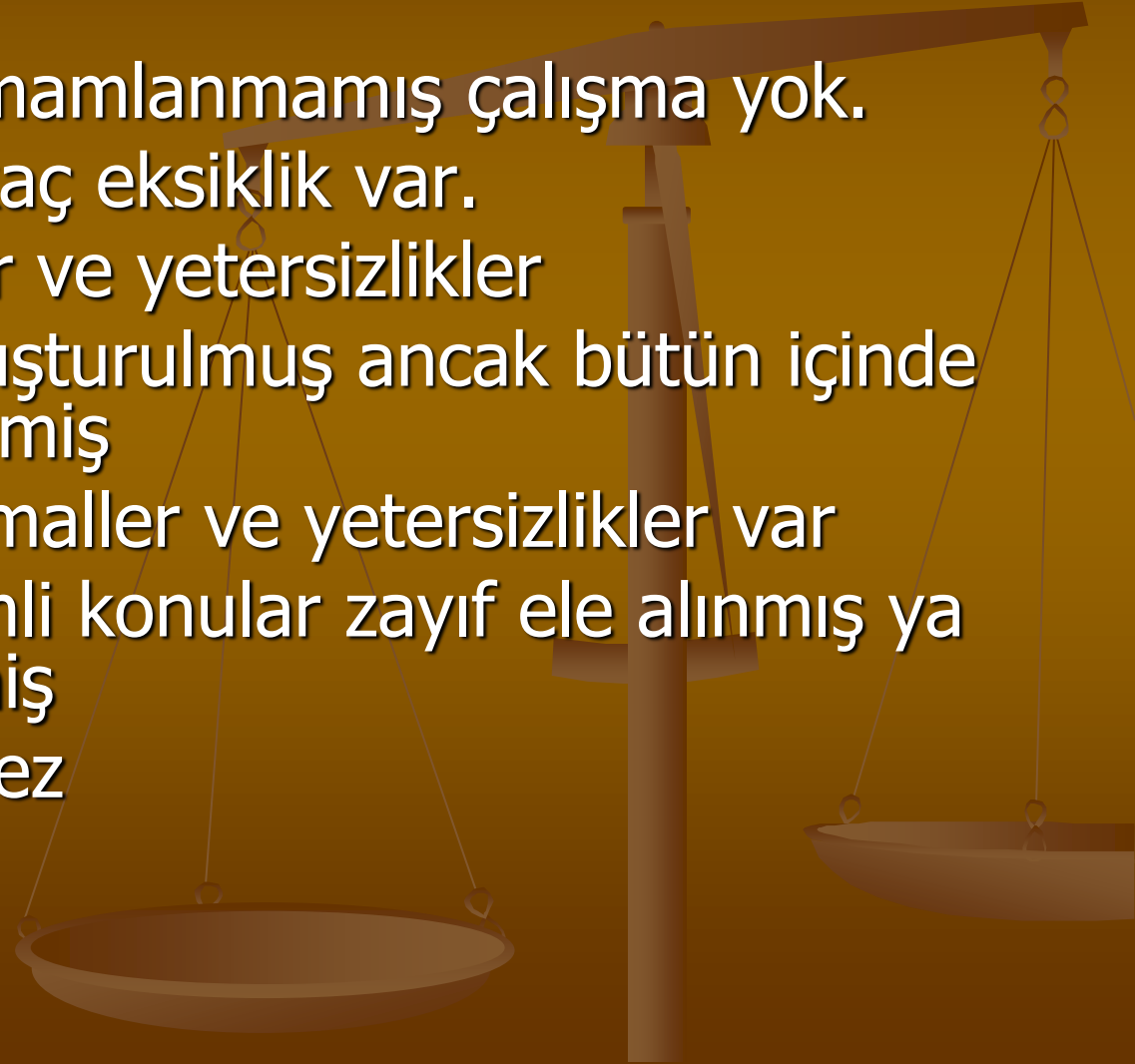
- Karmaşık ve anlaşılmaz anlatımları içermemelidir.
- Dayanakları olan tahminleri içermelidir.
- Spesifik, güvenilir ve tarafsız olmalıdır

ÇED RAPORU DEĞERLENDİRME FORMATI ÖRNEĞİ : INS. OF ENV. ASSES., UK

Dereceler:

- A: Mükemmel, tamamlanmamış çalışma yok.
- B: İyi, sadece birkaç eksiklik var.
- C: Önemli ihmaller ve yetersizlikler
- D: Bölümler iyi oluşturulmuş ancak bütün içinde eksik değerlendirilmiş
- E: Zayıf önemli ihmaller ve yetersizlikler var
- F: Çok zayıf, önemli konular zayıf ele alınmış ya da hiç değinilmemiş
- K/E: Kabul edilemez

KRİTERLER

- **Planlanan faaliyetin, lokal çevrenin ve temel arazi koşullarının saptanması**
  - Planlanan faaliyetin tanımlanması
  - Alanın tanımı
  - Atıklar
  - Temel Arazi koşulları
- **Önemli etkilerin tanımlanması ve değerlendirilmesi**
  - Etki tanımlama
  - Etki büyüklüğünün tanımlanması
  - Etki öneminin değerlendirilmesi
- **Alternatifler ve Etki Önleme – Azaltma**
  - Alternatifler
  - Etki önleme / azaltma
  - Etki önlemenin işlerliği
- **Sonuçların Bildirimi**
  - Sunum
  - Denge
  - TEKNİK OLMAYAN ÖZET